

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34428
Nom	Anàlisi sociològica de l'oci i de l'esport
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1310 - Grau de Sociologia	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1310 - Grau de Sociologia	20 -	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
LLOPIS GOIG, RAMON	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

L'assignatura “Anàlisi sociològica de l'oci i de l'esport” és de caràcter optatiu i té assignats 6 crèdits, que s'impartixen durant el primer quadrimestre del quart curs. Dita assignatura s'integra en el mòdul de “Sociologia i Ciències Socials Aplicades”, el qual pretén dotar als/les estudiants del Grau en Sociologia de les competències cognitives, pràctiques i habilitats, així com de les actituds, associades als mètodes i tècniques de treball dels professionals de la Sociologia que li permeten aplicar les teories, conceptes, mètodes i tècniques d'investigació adquirits en els tres primers cursos del Grau, a l'anàlisi de les problemàtiques socials específiques de la realitat social que li circumda. Al mateix temps, permet aprofundir en diversos àmbits d'anàlisi de la Sociologia i les Ciències Socials que el/l'estudiant seleccione en funció del seu futur professional i el seus interessos de coneixement. Ha de significar la base que done als alumnes les competències per a aprofundir en el coneixement empíric dels fenòmens socials en què s'inscriu, és condicionada i condiona, la pràctica de l'activitat física i de l'esport i l'oci.

L'esport i l'oci s'han convertit en dos dels majors fenòmens socials de la societat contemporània en les seues diferents manifestacions: esport-pràctica, esport-salut, esport-espectacle, etc. Per tant, ja siga com a pràctica activa, o com a espectacle de masses, l'esport ha passat a formar part essencial de la vida quotidiana de les persones. L'assignatura “Anàlisi sociològica de l'oci i de l'esport” té com a objectiu general oferir i subministrar a l'alumnat els conceptes i teories bàsiques que li permetan conèixer el context social, cultural, polític i econòmic en el qual es desenvolupa l'oci, l'activitat física i l'esport.

Partint de la concepció de l'esport com a fenomen eminentment social, es pretén mostrar, de manera prioritària, la importància del context cultural i social en la gènesi i desenvolupament de les pràctiques esportives. Amb tal fi es proposa una introducció a conceptes bàsics de l'anàlisi sociològica que permetan al seu torn una comprensió global i contextualitzada de l'esport i de la seua presència en les societats humanes. Així mateix, identificar els contextos i determinants socials i culturals que emboliquen l'oci, l'activitat esportiva, incidint en la interacció, cada vegada més creixent, entre esport, oci i societat.

En definitiva, es tracta d'habilitar als alumnes perquè siguen capaços de realitzar una lectura en clau sociològica dels fenòmens esportius i de l'oci associats a la seua experiència quotidiana immediata. L'objectiu passaria per potenciar la capacitat d'anàlisi de l'oci, l'activitat física i de l'esport en clau social, aplicant els continguts teòrics incorporats al programa.

Es buscarà conèixer les diferents explicacions sociològiques sobre el paper de l'oci i l'esport en la societat contemporània identificant els seus contextos i determinants socials i culturals. A continuació resulta prioritari diferenciar les perspectives teòriques per a l'estudi dels fenòmens socials en general i de l'oci i l'esport en particular prestant especial incidència a constructes com el gènere i l'edat. Així mateix s'estarà en disposició d'interpretar l'estructura social de l'oci i l'esport a Espanya i el País Valencià, identificant les seues principals característiques i tendències. Igualment aprofundir en l'anàlisi entre la relació entre l'esport i la formació de la cultura i valors de les societats prenent consciència de les capacitats i potencialitats que té l'esport com a eina per educar en valors. Finalment s'incidirà en la comprensió de la relació entre l'esport i certes controvèrsies o pràctiques socials desviades així com la creixent incidència de l'esport com a espectacle, i l'esport com a contingut de mitjans de comunicació de masses, entre d'altres aspectes. Finalment es recapitulen les tendències actuals relacionades amb l'oci i l'esport en la societat actual tractant de predir futurs patrons.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis. Si bé no és un requisit administratiu, en esta assignatura és fonamental el bagatge adquirit per l'alumne/a al llarg dels estudis de Grau, principalment, pel que fa a coneixements de conceptes bàsics de la Sociologia i habilitats d'anàlisi de la realitat social, de teoria sociològica, i de les competències en el disseny i realització d'investigacions empíriques. D'altra banda, també és fonamental el coneixement adquiri

COMPETÈNCIES

1310 - Grau de Sociologia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En concret, al finalitzar amb èxit l'assignatura «Anàlisi sociològica de l'oci i de l'esport» el/l'estudiant serà capaç de:

Aprofundir en el coneixement de la Sociologia general i la seua forma de penetrar en les qüestions socials, especialment les esportives, les referides a l'activitat física i a l'oci.

Conèixer i comprendre les estructures sociològiques en què s'inscriuen l'oci, l'activitat física i l'esport. Conèixer així mateix l'estructura social de la pràctica esportiva i de l'oci.

Relacionar l'organització social, els seus tipus i evolució, amb el fenomen esportiu, i amb l'organització social de l'esport i de les distintes tipologies de l'oci.

Relacionar l'entorn polític i econòmic amb la realitat social en matèria d'oci, esport i activitat física. Valorar el fenomen de la mercantilització de l'esport d'alt nivell.

Valorar l'ocupació i la problemàtica laboral relacionada amb l'oci, l'activitat física i esportiva.

Establir el paper de l'oci i l'esport en la cultura, i en el procés de socialització.

Conèixer la funció dels mitjans de comunicació en la nostra societat, i la seua relació amb els fenòmens esportius i de l'oci.

Relacionar oci, esport i sostenibilitat, en les seues múltiples dimensions transversals, començant pel medi ambient.

Avaluar la relació entre oci, esport i diferències de sexe i edat, així com en funció dels constructes de gènere i les diferents etapes vitals.

Relacionar oci, esport i activitat física amb la salut de la comunitat. Valorar els efectes mutus entre salut i activitats físiques i esportives.

Ser capaç de penetrar en els fenòmens socials i, dins d'ells, en l'oci, l'esport i el món de l'activitat física, des d'una perspectiva sociològica.

Aprofundir en tot tipus de qüestions transversals, com ara els drets humans, o la recerca d'una societat sostenible, que estan presents dins dels fenòmens socials.

Relacionar i estructurar informació provinent de diferents fonts i d'integrar idees i coneixements de rellevància d'origen divers.

Indagar les dinàmiques i les transformacions de les societats contemporànies.

Progressar en la lectura comprensiva de textos sociològics.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Lesport com a objecte estudi de la sociologia

- 1.1. Origen i evolució de lesport
- 1.2. Definició i característiques de lesport modern
- 1.3. Principals perspectives teòriques sobre lesport
- 1.4. La sociologia de lesport

2. Estructura social i esport

- 2.1. Principals pautes de participació esportiva
- 2.2. Estratificació per raons de gènere
- 2.3. Cicle vital i esport: infantesa, adolescència, adultesa i tercera edat
- 2.4. Classe social i pràctica esportiva
- 2.5. Altres pautes d'exclusió: etnicitat i discapacitat

3. Organització, política i sistema esportiu

- 3.1. Les organitzacions esportives
- 3.2. El sistema esportiu espanyol
- 3.3. La dimensió política de lesport
- 3.4. Polítiques públiques i esport

4. La indústria de lesport i el seu impacte en la societat

- 4.1. Lesport com sector d'activitat
- 4.2. Mercat de treball i esport
- 4.3. Els grans esdeveniments esportius
- 4.4. El turisme esportiu
- 4.5. Esport i medi ambient

5. Esport, mitjans de comunicació i societat

- 5.1. Introducció
- 5.2. La interdependència entre esport i mitjans de comunicació
- 5.3. La producció del missatge esportiu
- 5.4. El contingut del missatge: imatges, narratives i representacions
- 5.5. La recepció del missatge: les audiències de lesport

6. Problemes i controvèrsies socials a lesport

- 6.1. Canvi cultural i mercantilització de lesport
- 6.2. Violència i racisme a lesport
- 6.3. El dopatge a lesport

7. Globalització, societat digital i esport

- 7.1. Globalització i esport
- 7.2. Big data i robotització en lesport
- 7.3. El debat sobre els E-sports

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	3,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	12,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent a emprar en les classes serà la lliçó magistral complementada amb sessions de treball empíric amb mitjans informàtics, amb les que els professors explicaran els distints temes i punts del programa. La metodologia de la classe magistral s'intercalerà amb el recurs a la participació activa dels alumnes en classe i amb el recurs de totes les potencialitats de recerca en la xarxa.

Esta participació activa provindrà dels possibles dubtes o comentaris que pogueren sorgir per part de l'alumne com a conseqüència de l'explicació del professor, així com de les preguntes, exercicis i casos que el propi professor proposa a l'alumnat, intentant així aconseguir una major vinculació d'estos en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Igualment, es podran plantejar sessions de discussió i anàlisi grupal a partir de materials audiovisuals, com ara pel·lícules o documentals, l'objectiu de les quals siga suscitar nous interrogants sobre els continguts del programa de l'assignatura.

AVALUACIÓ

L'avaluació dels coneixements teòrics adquirits així com el control de l'aprenentatge de les competències es realitzarà mitjançant un examen final. Per a l'apartat teòric, este examen constarà de dos proves: la primera consistirà en un test amb només una resposta vàlida, de les que serà necessari tindre almenys la meitat de les preguntes correctes per a aconseguir l'aprobat. La segona part consistirà en tres preguntes breus. Amb el resultat d'ambdues proves s'aconseguirà la nota de teoria, que serà la nota mitjana d'ambdues proves, sempre que cada una d'elles haja merescut, almenys, l'aprobat, independentment de l'altra.

La nota de pràctiques serà determinada per cada professor de les mateixes, en funció dels treballs desenvolupats pels alumnes al llarg del curs basant-se en els criteris següents:

Capacitar a l'estudiant perquè adquirisca les destreses en la realització i aplicació del procés investigador a un tema d'estudi vinculat amb l'esport. Per a això hauran de dissenyar, i si és el cas desenvolupar, una senzilla investigació aplicada a l'àrea de Sociologia de l'Esport i de l'oci.

En definitiva, i de cara a l'avaluació final de la part pràctica de l'assignatura, es valorarà la capacitat de síntesi, interrelació d'idees i conceptes, així com la comprensió del temari i la qualitat argumentativa en l'exposició. Les reflexions personals són fruit d'un procés d'assimilació de conceptes i anàlisi crítica personal.

Si s'adoptara una avaluació diversificada, el resultat de la mateixa procediria tant d'una prova escrita com del conjunt d'activitats pràctiques de naturalesa individual i col·lectiva.

En principi, la ponderació per a aquests treballs podria ser:

El 50% de la nota final correspondria a la prova escrita, que pot tenir format d'examen o de treball, en funció de les circumstàncies del curs i del consens amb els/les estudiants.

El 25% d'aquesta nota correspondria a les pràctiques individuals, que podrien ser presentades oralment o no en funció de les condicions del curs. En aquest percentatge entraria la participació en classe i l'assistència a tutories.

El 25% restant s'obtingria d'un treball de grup, les condicions del qual d'elaboració, redacció i presentació s'establirien al començament del curs. En aquest percentatge es tindrà en compte l'autoavaluació per part del grup del treball realitzat.

La nota final serà una mitjana ponderada realitzada a partir d'aquesta distribució. Els/les estudiants que no obtinguen l'aprobat en la 1ª convocatòria, podrien presentar-se a la segona convocatòria sense necessitat de repetir les activitats realitzades, tant a nivell individual com a col·lectiu, quan ja hagen sigut avaluades positivament.

En el cas de no adoptar-se una avaluació diversificada, s'optarà per una d'entre les opcions anteriors.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- García Ferrando, Puig, N., Lagardera, F., Llopis, R. y Vilanova, A. (eds.) (2017): Sociología del deporte (cuarta edición). Madrid: Alianza Editorial.
- García Ferrando, M. y Llopis, R. (2017): La popularización del deporte en España. Encuestas de hábitos deportivos 1980-2015. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Llopis, R. (ed.) (2016): Participación deportiva en Europa. Políticas, culturas y prácticas. Barcelona: Editorial UOC.

Complementàries

- Billings, A. (2010): La comunicación en el deporte. Barcelona: UOC.
- Bourdieu, P. (1993): Deporte y clase social. En Barbero, J. I. (ed.): Materiales de Sociología del Deporte. Madrid: Ediciones de la Piqueta, pp. 57-82.
- Brohm, J. M. (1982): El deporte como aparato ideológico del Estado. Sociología política del deporte, México: FCE, pp. 302-324.
- Consejo Superior de Deportes (2010): Plan Integral para la Actividad Física y el Deporte. Madrid, Consejo Superior de Deportes.
- Consejo Superior de Deportes (2011): Los hábitos deportivos de la población escolar en España. Madrid, Consejo Superior de Deportes.
- Elias, N. y Dunning, E. (1992): La búsqueda de la emoción en el ocio. En Deporte y ocio en el proceso de civilización. Madrid: Fondo de Cultura Económica, [1986], pp. 83-116.
- Fernández Peña, E. (2016): Juegos Olímpicos, televisión y redes sociales. Barcelona: UOC.
- Kennett, C. (2006). Deporte e inmigración en España: el papel del deporte en la integración de los ciudadanos. Centro de Estudios Olímpicos, Universidad de Barcelona.
- Llopis, R. (2012): Megaeventos deportivos. Perspectivas científicas y estudios de caso. Barcelona: Editorial UOC
- Llopis, R. (2017) Efectos de ciclo vital, generación y periodo en la práctica deportiva de los españoles (1984-2014), Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 158 (1): 85-102.
- Llopis, R. y Sola, I. (2017): Inclusión social, voluntariado y clubes deportivos en Europa. Valencia: Nau llibres.

- MCD (2019): Anuario de Estadísticas Deportivas 2019. Madrid: Subdirección General de Estadística y Estudios, Secretaría General Técnica. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Perelman, M. (2014): La barbarie deportiva. Crítica de una plaga mundial. Barcelona: Virus Editorial.
- Pérez Triviño, J. L. (2017): El dopaje y las nuevas tecnologías. El nuevo paradigma del deporte. Barcelona: Editorial UOC.
- Pujadas, X. (ed.) Atletas y ciudadanos. Historia Social del Deporte en España 1870-2010. Madrid: Alianza Editorial.
- Viñas, C. (2005): El mundo ultra: Los radicales del fútbol español. Madrid: Editorial Temas de Hoy.
- Zimbalist, A. (2016): Río, Brasil y Londres. En Zimbalist, A.: Circus Maximus. El negocio económico detrás de la organización de los Juegos Olímpicos y el Mundial de Fútbol. Madrid: Akal.